СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 109. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 12 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 109. Jersey City, N. J., Monday, May 12, 1930. THREE CENTS.

УКРАЇНСЬКЕ ІМЯ НА ПЕРШИХ ГОРОЖАНСЬКИХ ПАПЕРАХ

ВАШИНГТОН. — Департамент Праці видрукував нові блянкети на перші горожанські папери, на яких поміщено в рубриці про національности рівнож і українську національність (RACE).

Разом з тим Департамент Праці прислав до Українського Народного Союза й Обеднання повідомлення, що сталося те, чого домагалися їхні делегації, які перед кількома тижнями интервенювали в тій справі у Вашингтоні.

СПАЛИЛИ НІҐРА.

РОЗЮШЕНА ТОВПА СПАЛИЛА СУДОВИЙ БУДИНОК. ВІЙСЬКО БУЛО ЗМУШЕНЕ СТРІЛЯТИ.

ШЕРМЕН (Тексас). — Товпа, зложена головно з околичних фармерів і робітників, домагалася видачі Ніґра Джорджа Гюза, котрого судив суд за напад на білу жінку.

Коли товпа напала на судовий будинок, суддя казав замкнути Ніґра до залізної шафи. Ґовернор стейту дав приказ, щоби хоронити Ніґра, але не стріляти до товпи. Тоді товпа порозливала ґазоліну по судовім будинку й підпалила його. В той спосіб згорів будинок вартости $60,000, а з ним і Ніґер.

Товпа обкинула ще й військо камінням, а це довело до того, що війська почали стріляти. Ранено двох людей, одного смертельно.

НОВА ГУВЕРОВА НОМІНАЦІЯ.

ВАШИНГТОН. — На місце незатвердженого сенатом судді Паркера заіменував президент адвоката Овен Дж. Робертса членом Найвищого Суду.

Але й проти того готова піднестися опозиція, хоч уже не велика. Робертсови закидають, що він є ворогом прогибіції і шеровцем великих промислових компаній.

Зате здобув він собі богато прихильників, бо заступав уряд при процесі в справі уневажнення контракту винайму нафтових піль.

Робертс заявив, що він ніколи публично не заняв становища в справі прогибіції і не заявився досі ні за прогибіцію ні проти неї.

ПРОТИ МІЛІЯРДОВОГО ВИДАТКУ НА ФЛЬОТУ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Бритен, голова Маринарського комітету, вніс у палаті послів законопроект у справі призначення $936,995,000 на розбудову фльоти.

Цей проект був причиною острої дискусії, започаткованої послом Френчом, котрий підніс, що шкода було їхати до Лондону, коли треба тепер видавати стільки грошей на будову нових кораблів. Френч підніс, що за останніх 8 літ не видано на розбудову фльоти річно більше як $50,000,000, а тепер по лондонській конференції прийдеться видавати від 125 до 150 міліонів долярів.

Бритен пояснив, що коли би не було лондонської конференції, то Злучені Держави мусіли би видавати тепер річно на розбудову фльоти по $500,000,000.

ГУВЕР ВІДВІДАЄ НАЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер проведе цього року літні вакації в національних парках, куди його запрошено. До серпня буде в Вірджінії, а на серпень виїде до парків.

„СВЯТОТАТСТВО" ПРОТИСАЛУНОВОЇ ЛІҐИ.

ВАШИНГТОН. — Ф. Скат Мек Брайд, суперінтендент Протисалунової Ліґи, зізнав перед сенатським лабіїстичним комітетом, що Протисалунова Ліґа є „Богом дана".

Сенатор Блейн з Висканзин назвав заяву Мек Брайда „святотатством". Він доказував, що Ліґа наробила богато дурниць і тому це є „святотатство", щоби її діяльність звязувати з Богом.

Разом з тим доказували Мек Брайдови на підставі його власних зізнань, що Протисалунова Ліґа веде на 90% політику та мішаеться до номінацій ріжних урядовців. На політичну пропаґанду видала Ліґа в 1928 р. $178,000.

ХАБАРНИКІВ НЕ БРАКУЄ.

НЮ ЙОРК. — „Ню Йорк кавнті ґренд джурі" розсліджуватиме діяльність „Ди Ню Йорк Сяті Борд оф Стендердс енд Еппилс", бо є донесення, що Миссис Лотті Катлер мусіла заплатити $10,000, щоби дістати дозвіл на отворення ґазолінової стації в Джемейці.

ШВАБ ПРО 1930 РІК.

НЮ ЙОРК. — В готелю Коммодор відбувся річний зїзд „Амерікен Айрон енд Стіл Інститют". Звіт здавав Чарлз М. Шваб, президент інституту, котрий є заразом президентом „Ди Бетлеґем Стіл Корпорейшен".

Шваб зазначив, що 1930 рік буде нормальним. Промисл стоїть тепер на далеко сильніших основах як перед 6 місяцями. Але годі тепер числити і при найкращих обставинах на такі добрі часи, які колись були. Сталевий промисл матиме, на думку Шваба, добрий збут.

РЕФОРМУЮТЬ КАРНІ СУДИ.

ВАШИНГТОН. — Рада „Амерікен Ло Інститут" предкладає певні зміни щодо карного законодавства в Америці. Ходить о те, щоби в случаях злочинів вистарчало 10 голосів, щоб узнати злочинця винним, а при переступствах 8.

В той спосіб присяжні суди набрали би більшого значіння, а разом з тим здержано би зріст злочинів. Для горлових злочинів проект задержує далі вимогу одноголосного рішення.

БУНТ ВЯЗНІВ НА ОСТРОВІ ҐУЯНА.

Острів Ґуяну називають Французи „островом кари", тому, що на цей острів Франція висилає своїх вязнів, якщо вони засуджені на довголітну, або досмертну вязницю. Недавно родичі деяких вязнів дістали відомість, що їх сини, чи кревні повмирали нагло на цьому острові у вязниці. Тому, що таких випадків наглої смерти вязнів було кількадесять, цею справою зацікавився уряд і вислав на острів Ґуяну окрему комісію, яка вислідила цікаве, але сумне явище: Серед вязнів на „Острові кари" бували часті бунти і то такі поважні, що вязнична сторожа ніяк не могла здавити їх. Щоби позбутись клопоту, дозорці вязниць найшли легкий спосіб позбуватись провідників бунту. Вони додавали до страви отрую і тим чином позбувались ворохобників раз на завжди. В цій справі ведеться слідство і кілька осіб із вязничних сторожів арештовано й віддано перед суд.

МОРД У ДОМІ БОЖЕВІЛЬНИХ.

У відділі д-ра Соломовича в черновецькій лічниці для умово хорих лучилося страшне нещастя. 16-літний божевільний Василь, якого кличуть Вася кинувся на умово хорого Фердинанда Юствана, який походить із Сторожинця, і задушив його. Приводом до цього страшного вчинку було те, що Юстван у часі, коли Вася проходжувався по салі, ляг на його ліжко. Вася, побачивши це, кинувся до Юствана, закинув йому штани, що були під ліжком, на шию і вдушив його, заки надбіг доглядач. Ціла сцена тревала 5 мінут. Дозорець Куфель, який надбіг на крик инших хорих, застав Юствана мертвого.

ЯК РУМУНСЬКА ДЕРЖАВА НИЩИТЬ СВОЇХ ГОРОЖАН.

Д-р Еріх Кіппер оголосив в „Морґенбляті", що він запестає свою приватну практику. Податкова комісія приписала йому 10 разів стільки доходу, скільки він в дійсности мав, а на дотеперішні відклики не покладав він ніякої надії. Як видно, то держава має тепер дуже добрий засіб проти своїх горожан, але не має засобу для своїх горожан.

ВСЮДИ ХАБАРІ.

У „Державнім Еміґраційнім Уряді" у Львові арештовано урядовців Циґаніка і Собечку, яким доказано, що вони брали від робітників хабарі та виробляли дозволи на виїзд на роботу до Франції тільки для тих осіб, які їм здорово заплатили. Ці два урядовці за хабарі видавали також еміґрантам лікарські посвідки здоровля на виїзд до Франції.

ТЯЖКА КАРА ЗА ГРІХ.

Місто Лодзь має неабияку сензацію: Відомий у тому місті 38-літний робітник Болеслав Шевчик опинився у лічниці, тому, що його 15-літня дочка Маріянна відрізала йому бритвою всі головні признаки його мужеськости. А сталось це тими днями. Сусіди Шевчика почули в його кімнаті страшний крик і коли вбігли до дому цього робітника, побачили на постелі Маріянну з бритвою у руці, а біля її ніг окрівавленого батька. Дочка кричала голосно: „Ратуйте батька!", а батько кричав ще голосніше, бо його боліло. Виявилося, що цей безсовісний батько палав грішною пристрастю до рідної дочки і кілька раз хотів її знасилувати. Дочка боронилась, але коли батько прийшов до неї пяний ще раз і силою кинув на постіль, вона витягнула зпід подушки бритву і зоперувала йому деякі части тіла так радикально, що він уже не зможе напаствувати дочки, а може й закінчить життя.

АРЕШТУВАННЯ В БЕСАРАБІЇ.

В околиці Кишенева в кількох селах сиґуранца перевела ревізії та арештувала кількох селян, які начебто переховували большевицьких шпіонів та куріерів румунських шпіонських організацій.

ЗАЛІЗНИЧІ ПЕНСІОНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

На зборах, які відбулися в Букарешті й на яких узяли участь і делеґати з провінції, критиковано становище парляментаристів до домагань цієї ґрупи пенсіоністів. Принято ухвалу, на основі якої на випадок неузглядненя скарг залізничих пенсіоністів вони скличуть конґрес і будуть демонструвати на вулицях, щоби звернути увагу на трудне положення пенсіоністів державних залізниць.

ГАРНА ГРІШНИЦЯ.

Свойого часу вона була стенотипісткою. Писала на машині. З цього не легко можна вдержатись у великому місті, тому вона рішилася піти танцювати на сцену. Вкінці після якогось часу опинилась в одному барі і там заробляла собі на прожиток. Заробок не легкий. Властителі таких льокалів є люде дуже немилосердні. Вони використовують всяку нагоду, щоб набити собі кишені золотом, навіть за ціну знищення життя молодої людини. Ще добре, коли такий бар притягає до себе багато гостей і богатих дотого. Тоді перепаде по трохи всім. Але коли літом повиїздять богаті люде з міста над море або взагалі до купелів, тоді й у барах пустка панує. Таке було і в тому випадку. Ема не мала заробітку і не могла платити чиншу за помешкання. Платила всього 20 левів денно. Як на пансіон і того нема звідки заплатити. Ема залишилась винною властительці пансіону 120 левів. Тоді властителька як залог забрала з шафи Еми в її неприсутности одяг і вона не мала в що одягнутись, як ішла на службу. В барі властитель побачив, що вона все приходить в одному і тому самому одязі, і нарешті її викинув зі служби. Ця страта служби причинилася в свою чергу до того, що її довг в пансіоні ще більше зріс. Тоді хазяйка забрала в неї і її літний плащ. Прийшло до словесної перепалки. Досталось і хазяйці і від хазяйки Емі. Врешті закінчилось тим, що Ема на слідуючий день мала вибратись. Це вона зробила, але заледви вийшла за двері, як тут розніссся крик, що в домі горить. В дійсности горів диван, який, як пізніще показалося, був політий спіртом і на йому ще знайшли недогорівший сірник. Ема боронилася зовсім просто. Вона заявила, що була хора і розденервована сваркою з хазяйкою, а до того всього не мала що їсти. В такому стані вона з необережности перевернула була фляшку зі спіртом. Перед самим відходом вона з переденервовання закурила була собі недогарок папіроски і рівнож таки по старому звичаю сірник кинула на підлогу. Це було зовсім імовірне. Інакше воно й не могло бути. Але хазяйка всеж таки твердила, що це з пімсти Ема зробила. Суд прихилився до виводів хазяйки і засудив Ему на 6 місяців вязниці за підпал. Малу кару дав лише тому, що в домі нічого не згоріло. Відразу не забрано її до вязниці. Залишено на свободі.

Це все випадки не поодинокі. Є їх більше таких. Все молоді люде. Нинішні часи не для молодих людей і не в великому місті. Людина мусить чіпатися до всього, що лиш можливе, щоб заробити собі на прожиток. Це безробіття і примушує молодих людей пускатись на непевні шляхи заробітку і гонить їх у руки несовісних ріжних підприємців і комуністичних агентів. — („Час").

ЧОМУ ЛОРД БАЛЬФУР НЕ ЖЕНИВСЯ.

Як відомо, лорд Бальфур помер старим кавалером. Коли приятелі питали його нераз, чому він не жениться, він мовчав, або сумно усміхався. По його смерти у Лондоні видано меморіяли цього дипльомата фільософа і його щоденник. У щоденнику Бальфур пише, що маючи 27 літ, він залюбився в Катерину Літлтон і вона любила його. Залюблена пара порішила повінчатись. Бальфур довший час не бачив своєї нареченої, бо жив за кордоном, а коли повернув до вітчини, пішов до родичів Катерини Літлтон просити руки їх дочки. Але дійшовши до міста Верчестрап, де жила його улюблена, в дорозі він довідався, що його наречена перед тижнем занедужала і померла перед кількома днями. Бальфур зберіг вірність своїй померший нареченій аж до смерти і лишився нежонатим.

СІЯМСЬКІ СЕСТРИ ПОСВАРИЛИСЬ.

У париськім кабареті виступають дві сіямські сестри, 18-літня Магда і Марія Джібс. Сестри жили з собою досі у добрій згоді, але на нещастя одна з сестер залюбилась і хоче вийти заміж. Тому попросила лікарів, щоби вони шляхом операції відділили її від другої сестри, бо наречений не хоче мати двох жінок, ані двох любовниць замісць одної. Лікарі заявили, що можуть взятись за операцію, але операція дуже небезпечна і одна з сестер може при цім померти. І це було причиною сварки і незгоди між двома сестрами. Ця залюблена за всяку ціну домагається операції, бо каже, що волить умерти, ніж вічно жити злученою з сестрою замісць із чоловіком; а друга сестра, видно менше темпераментна і романтична, протестує проти операції, бо боїться смерти і рішена спокійно жити аж до смерти, злучена тісно з сестрою.

АКАДЕМІК СТУДИНСЬКИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПРОКУРАТОРОМ?

По звісткам, що прийшли з Харкова, акад. Кирила Студинського мали запрохати на харківський процес, щоби в процесі проти „Спілки Визволення України" заняв у колеґії громадських обвинувачів місце, резервоване для представника західно-українського пролетаріяту. Це почесне відзначення нашого академіка е імовірно безпосереднім наслідком його телеграми, висланої до предсідника трибуналу в Харкові, Приходька, щоби він домагався на суді доказів від обвинуваченого академіка Єфремова на його твердження, що акад. Студинський дістав від радянського уряду 30 срібняків.

ПОЖЕЖА.

У Млиниськах, пов. Жидачів, в будинках Осипа Ястрібського вибухла пожежа, яка перекинулась і на сусідні будинки Марії Яримович, Дмитра Хутника та инших господарів. Шкода виносить 50,000 золотих. Причиною пожежі була необережність одного господаря підчас кормлення худоби в стайні.

ПРОТИ КАРИ СМЕРТИ.

Лорд Букмастер виголосив в англійській парляментарній комісії промову за скасування кари смерти. У своїй промові він зацитував багато випадків покарання смертною карою зовсім невинних людей. Він доказував, що тільки англійська народня приповідка говорить „Невинного не вішають", а в дійсности сліпа Теміда засуджує на кару смерти особи, які нічого не винні, а тільки впали жертвою випадку і непорозумінь.

ДОМАГАЮТЬСЯ СКЛИКАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ

ВАРШАВА (Польща). — Маршал сойму Дашинський подав президентови републики Мосціцькому прохання про скликання надзвичайної сесії сойму. Це прохання підписали двіста послів з лівої опозиції та з центру. За причину необхідности скликання подається те, що Польща переживає тепер велику економічну крізу, з якої треба знайти негайний вихід. Крім того багато важних законопроектів не були затверджені й обговорені соймом підчас бюджетової сесії, бо декретом президента засідання сойму несподівано були перервані.

По конституції президент обовязаний скликати сойм не пізніше, як по двох тижнях з дня подання йому відповідної петиції, підписаної послами. Оптимісти сподіваються, що сойм буде скликаний на 25 травня, а з огляду на економічну крізу, Пілсудський спробує утворити новий кабінет міністрів, який міг би співпрацювати з соймом. У такому разі на місце Славека буде покликаний на премієра міністер торговлі Квятковський.

Инші ж гадають, що негайно по роспочаттю засідань сойму, він буде новим деркретом президента знову післаний на вакації на неозначений час, або навіть буде зовсім розвязаний.

З ПОСІВАМИ ЗЛЕ.

МОСКВА (СССР). — Найголовнішим питанням у сучасному життю Росії є справа з засівами піль. Повідомлення про хід посівної кампанії читає населення з таким інтересом, як в Америці повідомлення про хід президіяльних виборів.

Комуністичні ґазети пишуть, що посівна кампанія, після великого занепаду й спізнення, тепер проходить нормально. Урядові статистичні дані показують, що дотепер засіяно 50% піль, призначених по пляну до засіву цієї весни. Та годі сказати, на скільки статистичні дані місцевої комуністичної влади відповідають дійсности й не перебільшені.

„Ізвестія" знову починають писати про бомбу в димарі радянського представництва в Варшаві. Газета говорить, що ця бомба й документи начальника нюйорської поліції Гвейлена є одною з частин великого пляну ворогів Радянської Росії, які хочуть спровокувати Росію до війни.

В ІНДІЇ БЕЗ ЗМІН.

БОМБЕЙ (Індія). — В Індії покищо замітних змін нема. Британська влада скрізь зберігає контролю, крім міста Шолапура, яке щойно відбили війська з рук індуських повстанців.

В районі Пешавура літає 40 англійських воєнних літаків, які ввесь час обслідують цей район, щоби не допустити до зґруповання значних повстанських відділів, котрі тут найбільше активні. При тій нагоді англійська влада оголосила, що вона має до своєї роспорядимости 226,000 армію, цілковито готову до більших операцій.

ЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — В столиці Румунії відбулися протижидівські заворушення, підчас яких кілька Жидів зістали покалічені. Таксамо приходять відомости з Трансильванії, де в місті Борса також були масові напади на Жидів.

ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО МИТНОГО ЗАКОНУ.

ПАРИЖ (Франція). — Зприводу того, що Америка наближається до остаточного затвердження свого нового митного закону, знову в европейській пресі почалися дебати над цим законом. У Франції, Бельгії, Голяндії, Швайцарії та в инших індустріяльних краях все більше підноситься голос про необхідність всім европейським державам боротися спільними силами проти американського протекційного митного закону.

Багато економічних та індустріяльних ґазет закликають европейські держави виповісти економічну війну Америці, як протест проти цього закону.

ФЕДЕРАЦІЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.

ПАРИЖ (Франція). — Анґлійський міністер справ закордонних Гендерсон, який тепер перебуває в Парижі на нарадах з Бріяном, цілковито приєднався до ідеї Бріяна про необхідність створення тісного обєднання европейських держав. Це обєднання дехто називає пан-Европою, а дехто европейською федерацією. У всякому разі Гендерсон заявив, що він всією своєю душею приєднується до намірів Бріяна.

Другою важною справою, яку Гендерсон обговорював з Бріяном, була справа італійсько-французьких непорозумінь ізза воєнної фльоти. Коли на найближчому засіданню головної ради Ліґи Націй не буде італійського міністра справ закордонних Ґрандія, то тоді Гендерсон візьме на себе ініціятиву привести до переговорів між Італією та Францією в справі урегульовання їх воєнних фльот.

ЯК ЗАПОБІГТИ ВІЙНІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Стало відомо, що 27 держав, які підписали договори проти війни, ще не знайшли способу, як в дійсности запобігти війні. Пакт Келоґа, льокарнський договір та инші подібні договори мають лише моральне значіння, але не мають реальної сили, щоби дійсно недопустити розпочаття війни між ріжними державами.

Таксамо й Ліґа Націй не має засобів, щоби силою приневолити держави, які не захочуть слухати морального впливу Ліґи, щоби вони не починали війни. Тепер Ліґа Націй шукає правних способів недопущення війни не лише своїм моральним впливом, але й способом реального примусу, коли треба булоб його вжити проти певної держави, яка думає започаткувати війну.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиglobal і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСУДЖЕННЯ ПАРКЕРА.

Сенат Злучених Держав постановив відкинути президентову номінацію судді Паркера члена Найвисшого Суду. Сього рода випадок є незвичайно рідкий, бо в історії Америки було досі всего вісім случаїв відкинення сенатом пропозиції президента щодо Найвисшого Суду. Тому й не диво, що подія викликує з усіх сторін поважні коментарі.

Коли шукати причини сього відкинення, то тут у першу міру треба підчеркнути відношення судді Паркера до робітництва. Суддя Паркер видав був раз підприємцям „інджонкшен" проти робітничої юнії, а в тім „інджонкшені" мимоходом підтвердив, що контракт, який робітники зобовязуються не належати до юнії, є важний. Хоча суддя говорив про сю постанову контракту тільки мимоходом, та хотя він законно повинен був так рішити, бо суддя низчого суду є звязаний рішеннем висшого суду в такій самій справі, мимо сього робітничі юнії взяли йому се рішення за зле та домагалися від сенаторів голосовання проти потвердження номінації.

З того видно, що зорганізованим юніям не треба виразного виступу проти юній. Юнії розуміють справу богато ширше. Вони беруть загальний настрій судді. Вони розуміють, що в усіх просто справах, у яких ходить о нарушення права власности, можна на справу дивитися або зі становища, що приватна власність се найвисше добро чоловіка, або зі становища, що людське життє є вище від приватної власности. Англійське й американське право на загал займало перше становище. Зорганізоване робітництво поробило в сьому розумінню права поважні виломи, але боротьба між двома розуміннями права ще тягнеться далі. І юнії не мають довіря до людини, яка на судейськім кріслі виявляе більше поважаннє до приватної власности як до людського життя. Хочби такому судді не можна закинути ніякого виразного беззаконня, хочби він був під кождим зглядом „порядним" чоловіком, „джентельменом", мимо сього від нього можна ждати, що в рішаючій хвилі, колиб справді прийшлось йому видати рішення, де треба вибирати між людським життєм та власністю, то він вибравби власність. Що ся оцінка судді Паркера була слушна, се видно з того, що суддя Паркер заявився за важністю стейтових законів, які відбирають муринам горожанські права бути урядником. У сьому случаю Паркер ледво чи може заслонитися тим, що він був звязаний рішеннями висшого суду. У подібний спосіб виступивби він, якби йому прийшлося рішати про якусь робітничу справу, в котрій ще не було зобовязуючого судового рішення.

КІЛЬКА НОВИХ КАРТИН „ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ" В РІДНІМ КРАЮ.

II.

Придивімся тепер, як справа анальфабетів своїть в самій Польщі, а то беручи на увагу поодинокі воєвідства, опускаючи однак для упрощення дроби. І так на чолі темноти стоїть наше Полісce з 71 процентами анальфабетів, а зараз за ним наша Волинь з 69 процентами. Доперва за ними іде білоруська Новгородщина з 58 процентами, а потім знову Станиславівщина з 40 процентами анальфабетів.

Але треба взяти на увагу, що до того воєвідства влучено і наші гірські повіти — як Косів, Надвірна аж до Турчанщини включно, та що в горах з просвітою все стояли справи слабше. — Потім доперва ідуть Кельце з **36%**, Люблин — **35%**, Варшавське воєвідство (без Варшави) — **32%**, Львівське — **29%**, Краківське — **19%**, місто Варшава — **15%**. Уже на кінці стоять провінції, що належали до Німеччини і тому в них анальфабетів найменше: а це Помоpе з **5%**, Познанщина з **3%** і Цєшинський Шлеськ з **2%**. Цей послідний належав властиво в переважній части до Австрії, але не підлягав преславній „Радзє школьней крайовєй" і тому має з цілої Польщі найменше неписьменних.

Річ очевидна, що щоби в данім народі менше було неграмотних — треба передовсім боротися за те, щоби було як найбільше шкіл, очевидно з рідною мовою як викладовою.

Це однак має значіння передовсім з уваги на будучність, бо істнуючий анальфабетизм між людністю, що вже переступила вік призначений для шкільної освіти, зменшити не легко.

Для тої цілі мусить бути підпринята осібна акція і я тут подам одну картину з нашої **„органічної роботи"** в краю, що дотичить власне тої **роботи з анальфабетизмом.**

І так відбулася недавно в **Коломиї анкета,** скликана тамошною **філією „Просвіти"** власне в справі тої боротьби.

Бідкрив ту анкету голова філії **д-р Новодворський,** котрий і провадив її. У вступній промові підніс він ту велику небезпеку, яка грозить нам, яко народови, внаслідок темноти нашої селянської кляси.

Головним референтом на тій анкеті був професор **Петро Франко,** син Івана. Людина це незвичайно роботяча і жива. Чи треба поїхати на село на які збори читальні, чи виголосити який популярний реферат — проф. Франко все ставляе себе до розпорядимости. Нераз бувало і так, що наші вуйки, які дуже радо привозять референта з міста, але дуже тяжкі до відвоження його назад — полишили його по зборах на божу волю, без всякої помочи.

То наш професор Петро узяв ноги за пояс і поманджав 19, а навіть раз 22 кільометрів, пішки до Коломиї. Та й не нарікав навіть. Не так давно виголосив він в Коломиї реферат **„Про щасте"**, а потім оголошено, що має дати виклад **„Про військову шпіонажу"**. Але тут уже „вкрочила владза" — та заказала виголошування цего реферату.

Професор Петро і сам є дуже плідним письменником і переробив декотрі твори свого батька, як нпр. „Захара Беркута", на драматичні песи.

Реферат його на анкеті в справі боротьби з анальфабетизмом був дуже інтересний. Бесідник зазначив передовсім, що стисло взявши, у нас властиво добра половина дорослої людности — це анальфабети, бо многі, котрі й ходили колись до школи, попадають в анальфабетизм.

Люди справді грамотні інтересуються справами публичними, справами нашої нації.

Для неграмотних є це все переважно байдужим і тому **неграмотність є ворогом цілого народа.** Неграмотний не знає звичайно, до котрого народа він належить, і ще в многих сторонах нашого краю відповідає на таке питаннє, що він **„тутейший"** (на Поліссі і Волині часто навіть з московська — **„здешний"**).

Є двояка неграмотність:

1) **азбучна,** коли чоловік навіть азбуки не знає, — і
2) **висшого степеня,** коли чоловік знаючий азбуку — не користає з неї.

Ми не можемо говорити, що „цілий світ нас не обходить", бо на світі всьо є повязане з собою. Зрозумів це добре той старий дід в однім оповіданню Стефаника, що просив свою малу внучку-школярку, щоби його навчила азбуки.

Неграмотність у дорослих треба викорінювати головно **домашним способом,** наукою дома, бо цего ніхто заборонити не може. — До цеї науки найліпше уживати **підручника** виданого **„Просвітою"**, а чейже все найдеться якийсь добрий приятель, котрий би прийшов зо два рази на тиждень та показав, як то читається букви і як їх складається до купи. Треба і це взяти на увагу, що доросла людина скорше навчиться читати як дитина, бо і увагу свою зможе ліпше зосередити.

Бесідник підніс вкінци, що наші читальні замалу увагу звертають на читальняні бібліотеки. Ще минувшого року на загальних зборах „Просвіти" ухвалено, що кожда читальня має мати бібліотеку бодай з **200** книжок. На жаль, ті наші читальні, що власне будують нові читальняні доми — дуже занедбують справу бібліотечну. І це треба зробити і цього не поминути.

По рефераті проф. Франка виголосив дуже інтересний виклад пенсіонований директор нар. школи **Синенький.** Є це батько знаменитої співачки **Синенької-Іваницької.** Він має **42** літ учительської служби за собою, а підчас війни дістався на Велику Україну, де також отворив курс українознавства. На перший виклад зійшлось лиш кільканайцять людий, але пізніше то мав вже і по кілька сот.

Дир. Синенький говорив про анальфабетизм в злуці зі справою алькоголізму та курення тютюну, того добровільного податку на польську державу. У нас забагато пють і курять, а **замало читають.**

Данці здобули гаразд через освіту. Вони окружили свою землю від моря валами, осушили мокляки, завели годівлю худоби — вони належать до найбогатших народів, хоч і не мають такої богатої землі, як наша.

Треба нам конче закладати **курси для неграмотних** і то по можности в школі, а як не позволять — то в читальни або в приватнім домі. Дуже добра є пяткова система: най один господар учить чотирох инших. Очевидна річ, що для цеї цілі є найвідповіднійшим часом зима.

Дальшим бесідником був професор **Осип Чайківський,** чоловік, що ніколи не відмовів участи в добрім ділі і також помимо свого зависимого становища — і на село поїде з рефератом і у всіх анкетах просвітних бере участь.

На його думку нашим нещастям є те, що ті селяни, котрі самі уміють читати і писати, заліниві, щоби і других своїх братів цеї штуки навчичити.

Богато винні також і наші селянки, що не виховують дітей в патріотичнім дусі. А те, що нам так тяжко знайти грошей на наші просвітні установи — легко направити: най но наші люди **перестануть курити** — то заощадимо не менше як **пятьдесять міліонів золотих** річно, котрі пустодурно пускаємо з димом!

Директор нар. школи „Рідної Школи" в Коломиї, **М. Грамяк** висказує гадку, що треба зробити в селі конспірацію всіх, що не уміють читати, і постаратися для них учителя на курс для неграмотних. Шкільна кураторія навіть наказала учителям, щоби учили на таких курсах, але курси ті мусять відбуватись в шкільних будинках. Дуже добрим є **підручник Домбровського** і порадник до нього.

Щодо самого дир. **Грамяка** то треба зауважити, що перед війною був він учителем в Бережанщині, де брав живу участь в січовому русі. По війні був він учителем в школі для **глухонімих** в Ужгороді на Закарпатській Україні, бо є він специялістом на цему полі. Потім Чехи вижерли його з Закарпаття, де належав до соціял-демократичної партії. Працюючи в Коломиї — виготовлює він підручник для глухонімих. Є він також членом ініціятивного краєвого комітету для Січового Ювилею.

Д-р Новодворський підносить, що треба масово звертатись до шкільного інспектора о відступленнє шкіл на курси лдя анальфабетів.

Учителька **п. Стадниченко** оповідає, що вона устроїла курс варення для ґаздинь, але інспектор підніс крик, чому не в школі. Впрочім навіть на учительських конференціях питають, чому учителі не учать неграмотних. А коли так — то мусимо це використати.

Д-р Трильовський є тої думки, що боротьба з неграмотністю є одним з найважніших наших завдань підчас тої **історичної передишки,** яку тепер перебуваємо. Грамотний дорослий чоловік буде вже і часопис читати, а **часопис то найліпша орґанізація.** Коли би нам навіть всі товариства розвязали, то всіх часописів не поконфіскують. Чехи лише при помочи незвичайно поширеної преси побідили. — Маса, не читаюча часописів, не інтересуючася отже власною долею та власною будучиною — така маса не є народом. — Але неписьменний читати не буде, бо навіть не уміє.

Для заінтересовання боротьбою з анальфабетизмом треба конче скликувати по селах **віча** і на них справу докладно обговорювати.

Закриваючи анкету, **д-р Новодворський** зсумовує висказані на ній погляди і проекти. Треба скликати на селах в тій справі збори і звертатися до філії „Просвіти" в Коломиї (котрої він є головою) за референтами. Кожда читальня повинна перевести в своїм селі конскрипцію неписьменних до 50 літ життя, устроювати для них курси, та підшукувати людий відповідних до научування на них. — А філія радо послужить порадою, при укладанню подань і таким иншим. І більші віча в справі боротьби з неграмотністю, будуть скликувані у відповідній хвилі.

В гарнім настрою розходилися з тої просвітної анкети учасники, котрих було біля сто осіб.

Клим Обух.

(Дальше буде).

ЗНАЙШОВСЯ 114-ТИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В СЕЙНТ ЛУІС, МІЗУРІ, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ПОДБАТИ ЗА НАШИХ БОРЦІВ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ЗА МАТЕРІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВАЛІДІВ І ЗА ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ НИХ, ЦЕ Є НАЦІОНАЛЬНИМ, СВЯТИМ ОБОВЯЗКОМ КОЖДОГО СВІДОМОГО УКРАЇНЦЯ, КОЖДОЇ ПАТРІОТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ.

ДІТИ З НАШОЇ ШКОЛИ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ НАЙБІЛЬШЕ ДОЛОЖИЛИ ТРУДУ ДО ПЕРЕСЛАНОЇ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ ЖЕРТВИ. І ЦЕ ХАЙ БУДЕ ЗАОХОТОЮ ДЛЯ СТАРШИХ. А КОЛИ ВСІ ДОЛОЖИМО ТРУДУ, ТО ЗМОЖЕМО ВИСТАВИТИ У ЛЬВОВІ ТАКИЙ ВЕЛИЧАВИЙ ДІМ, ЯКИЙ БУДЕ ГІДНИЙ ПАМЯТИ НАШОГО ІНВАЛІДА.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

KAMENIARI*)

By IVAN FRANKO.
Translated by WALDIMIR SEMENYNA.

I had an awsome dream. It seemed that I was facing
A boundless, void of life, and savage looking plain .
And that, in irons shackled, there I stood half-pacing
Within a granite mountain's shadow, which were gracing
Some thousands others bound with that one common chain.

Each forehead was, from life and grief, with furrows hackled;
In every eye there burned a love, a flaming call,
And all the hands the bonds of steel like serpents shackled
While everybody's shoulders to the earth was tackled
Because some frightful burden had beset them all.

In everybody's hands a havy hammer rested.
And from above a voice behind a thunder's mask:
"Tear down this cliff! Don't dare to stop or feel molested
By heat or cold! With this great burden you are vested
Because you are the chosen people for this task."

And like an army we, as one, our hands uplifted
And through the air a thousand contacts sent their call.
Into a thousand ways the chips of granite drifted,
While we, on whom the strength of desperation shifted,
Kept hammering at that most stubborn granite wall.

Just like the roaring falls or wild stampeding cattle,
Our hammers thundered as we strived and worked with zest,
And inch by inch for every foot the men did battle,
Although the chips did more than one bescar and nettle;
We moved ahead, for naught our progress could arrest.

We all knew well our work would have no recognition
Nor even be remembered for the blood we shed.
We knew that only then would people show ambition
To use this road when 'twould be in the best condition,
When all our bones shall form its very bed.

But then, no such desire within our breast did waken,
Because the hungry rich or heroes were not we,
But prisoners who willingly these bonds had taken
We had become the slaves of liberty, forsaken,
And in the field of progress just kameniari.

And all of us believed that with our human power
We'd cut right through the cliff and crush the stone to dust,
That with our blood and bones, the last remaining dower,
We'd build a hardy highway over which the flower
Of hopes and good would come into this world, and must.

We also knew that in that word which all my brothers
Had left behind for self inflicted torture, sweat, and strife,
Our mothers, wives, are weeping for their children's fathers,
And that our angry kin and friends and many others
Are cursing us, our thoughts, and our redeeming life.

And, knowing it, our souls with pain were often reeling,
Our hearts were rendered and our bosoms choked with grief.
But neither tears nor sorrow nor our burning feeling,
Nor all the curses could detain us from our dealing,
And not a hand relaxed a moment for relief.

And thus we go ahead in body one united
By that almighty thought, that infant of the brain.
What if we are curst and by the world despited!
We're breaking through that wall to free the truth we've sighted
That happiness may come, when none of us remain.

*) Kameniari — literally means stone-workers and used here in the sense of road-builders or pioneers.

КАМЕНЯРІ.

Я бачив дивний сон. Немов передімною
Безмірна, та пуста, і дика площина,
І я, прикований ланцом залізним, стою
Під височенною ґранітною скалою,
А далі тисячі таких самих, як я.

У кождого чоло життє і жаль порили,
І в оці кождого горить любови жар,
І руки в кождого ланци мов гадь обвили,
І плечі кождого до долу похилились,
Бо давить всіх один страшний якийсь тягар

У кождого в руках тяжкий залізний молот,
І голос сильний нам згори мов грім гремить:
„Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод
Не спинить вас! Зносіть і труд, і спрагу, й голод,
Бо вам призначено скалу сесю розбить".

І всі, ми, як один, підняли вгору руки,
І тисяч молотів о камінь загуло,
І в тисячні боки розприскалися штуки
Та відривки скали; ми з силою розпуки
Раз-по-раз гримали о камяне чоло.

Мов водопаду рев, мов битви гук крівавий,
Так наші молоти греміли раз-у-раз;
І пядь за пядею ми місця здобували.
Хоч не одного там калічили ті скали,
Ми далі йшли, ніщо не спинювало нас.

І кождий з нас те знав, що слави нам не буде,
Ні памяти в людей за сей крівавий труд,
Що аж тоді підуть по сій дорозі люде,
Як ми пробем її та вирівняем всюди,
Як наші кости тут під нею зогниють.

Та слави ж людської зовсім ми не бажали,
Бо не герої ми і не богатирі,
Ні, ми невільники, хоч добровільно взяли
На себе пута. Ми рабами волі стали:
На шляху поступу ми лиш каменярі.

І всі ми вірили, що своїми руками
Розібємо скалу, роздробимо ґраніт;
Що кровю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове життє, добро нове у світ.

І знали ми, що там далеко десь у світі,
Який ми кинули для праці, поту й пут,
За нами сльози ллють мами, жінки і діти,
Що други й недруги гнівнії та сердиті
І нас, і намір наш, і діло те кленуть.

Ми знали се, і в нас нераз душа боліла,
І серце рвалося, і груди жаль стискав;
Та сльози, ані жаль, ні біль пекучий тіла,
Ані прокляття нас не відтягли від діла,
І молота ніхто із рук не випускав.

Отак ми всі йдемо в одну громаду скуті
Святою думкою, а молоти в руках.
Нехай проклятї ми і світом позабуті!
Ми ломимо скалу, рівняем правді путі,
І щастє всіх прийде по наших аж кістках.

Іван Франко.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовження).

(10)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ.

В конвенційних проектах були голоси, щоби з фондів організації взяти пару сот тисяч долярів і побудувати сиротинець, а мотивували се тим, що коли можна було головним урядникам взяти гроші на будинок, то можна й на сиротинець. Повища сума вплачених процентів від позички на реальність У. Н. С. є найкращою відповіддю на такі голоси. Коли возьметься якунебудь готівку з якогонебудь фонду, то треба за неї платити проценти.

Разом усього доходу за рік було $523,442.48. Отся цифра буде ріжнитися від справоздання головного касієра, бо тут не вчислено сплачених морґечів і бондів, а в розходах я не подаю сум за закуплені бонди і готівки інвестованої в морґечах.

	Mortuary Fund	Reserve Fund	Disability F'd	Nat'l Fund	Orphans Fund	Expense Fund	Totals
Amounts brought forward	**$1,755,522.52**	**$322,510.19**	**$84,973.29**	**$14,424.81**	**$212,541.92**	**$166,026.58**	**$2,555,999.31**
Disbursements from January 1, 1929 to December 31, 1929							
Death claims	$183,141.51						$183,141.51
Permanent disability claims			16,683.00				16,683.00
Cash surrender	148.48						148.48
National Fund				4,578.65			4,578.65
Orphans Fund					15,574.70		15,574.70
Total benefits paid	$183,289.99		$16,683.00	$4,578.65	$15,574.70		$220,126.34
Salaries of officers and trustees, No. 4						6,680.00	6,680.00
Salaries and fees paid to Supreme Medical Examiners						176.00	176.00
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees						998.29	998.29
Insurance Department fees						1,348.00	1,348.00
Rent for soc'y's occupancy of its own bldg						1,000.00	1,000.00
Advertising, printing and stationery				1,311.26		2,148.43	3,459.69
Postage, express, telegraph and telephone						674.95	674.95
Lodge suplies						4,563.15	4,563.15
Official publication						48,115.80	48,115.80
Expense of Supreme Lodge meeting						40,661.35	40,661.35
Furnitures and fixtures						2,364.36	2,364.36
Taxes and others expenses on real estate						2,682.97	2,682.97
Bonds of Supreme Officers						300.00	300.00
Valuation of Certificate						453.00	453.00
Chamber of Commerce						25.00	25.00
Rent for Safe Vault						30.00	30.00
Accrued interest on Bonds			178.87				178.87
Bonds	33.00	100.00					133.00
Gross decrese, by adjustment in book value of ledger assets. (a) Real Estate						30,241.89	30,241.89
Total Disbursements	**$183,322.99**	**$100.00**	**$16,861.87**	**$5,889.91**	**$ 15,574.70**	**$142,463.19**	**$364,212.66**
Balance	**$1,572,199.53**	**$322,410.19**	**$68,111.42**	**$8,534.90**	**$196,967.22**	**$23,563.39**	**$2,191,786.65**

Табеля розходів представляє в першій мірі виплати посмертних запомог в сумі $183,141.51, запомог з фонду запомогового $16,683, грошевий зворот нових родів обезпечення $148.48, виплати з фонду народного $4,578.65. На сю суму фонду народного зложились ось такі розходи: згідно з ухвалою конвенції на Рідну Школу, інвалідів, політичних вязнів і т. п. $3,100, дві стипендії по $500, книга стейту Ню Джерзи $250, портрет бл. п. С. Ядловського і вінець на труну бл. п. М. Угорчака. В тім самім фонді є ще подана сума $1,311.26 на кошти дітточого журналу. В подробицях подаю се тому, щоби всі присутні знали, на що видано кожду суму, бо се одинокий фонд на неасекураційні цілі.

В дальшім тягу подані разом розходи фонду адміністраційного і конвенційного. Тут є: платні головного екзекутивного комітету, головного лікаря, кошти засідань контролі і подорожі, податки асекураційних департаментів, як також кошти послідної державної контролі в сумі $1,150, рент У. Н. Союза, „Свобода" за орган, кошти останньої конвенції, а при кінці сума $30,241.89 як обниження вартости реальности згідно з ухвалою останньої конвенції. Разом розхід був $364,212.66.

Остання позиція се білянс стану довжного по фондам. Разом остається сума $2,191,786.65. Порівнання приросту майна подам пізніше при зіставленню білянсу і табелі розвою.

NUMBER OF DEATHS & DEATH LOSSES DURING 1929.

Attained Ages		Number of Deaths Reported During Year	Deaths Losses Reported During Year
16—24		8	7,000
25—29		1	1,000
30—34		17	14,250
35—39		59	53,500
40—44		33	26,750
45—49		53	43,000
50—54		23	18,500
55—59		10	7,000
60—64		9	7,000
65—69		2	2,000
	Total	215	180.000

Головний рекордовий секретар, подаючи вік членів, висказав свою опінію, що У. Н. Союз молодніє і нині є молодшим, як був при реформі. Я дуже тішився би, якби п. Каштанюк мене переконав про сю гарну дійсність. Супроти його табелі я ставлю табелю смертности, з якої присутні переконаються, що за 1929 р. померло 215 членів на суму обезпечення $180,000. Найбільше померло членів у віці від 35 до 39 літ, бо 59 членів; відтак членів у віці від 40 до 44 — 33 членів; членів у віці від 45 до 49 літ — 53. Що се значить, що вмирають такі молоді люде? Я розумію, що в тих літах є найбільше обезпечених членів, однак і сі обчислення літ не є певні, бо багато членів при вступі зменшує собі літа, щоби платити меншу вкладку. Я розумію, що помилка може статись, але тут майже в усіх случаях показується помилка в користь члена. Богато помилок находиться при просьбах о запомогу, бо тут пишеться: ратуйте, бо чоловік старий, до праці нездібний і т. д. Провірюючи вік члена, находиться аплікацію членську, де подано його вік нижче. Значиться, десь помилка є. Иде переписка, упімнення, грозьба, щоби член справив свій вік. Винуваті тут не тільки кандидати на членів, які раді би впхатись на можливо найвищу суму обезпечення за найнижчу місячну оплату, але й члени й урядники, які бачать, що член старший, як він себе подає, бо знають його зі шкільних часів або з військової служби, а мимо сього замовчують се. Члени мусять знати, що маеток організації є їх; що Союз — то вони, його члени; що зложений гріш се їх власність та що приниимаючи члена старого, схорованого, готового кандидата до фонду запомогового й посмертного, вони кривдять самих себе і шарпають власну касу. Сама головна канцелярія не в силі сьому зарадити, коли не зарадять самі члени й місцеві урядники, які є очами організації.

Виплачуючи посмертні запомоги і переглядаючи всі акти, я бачу, що подавляюча маса членства йде до гробу ізза прогибіції. Свого часу інфлюенца змела сотки членів в протягу одного року, але її більше нема, а прогибіція змітає десятки членів постійно що року і кінця сьому не видно. На нещасте, наші люде належать до тих народів, котрі чи не найбільше зуживають самогону, який постепенно нищить здоровлє. Ми читаємо, що затруїлось тут або там пять чи більше Американців і нам здається, що ми відпорні на муншайн. Акти в Союзі показують, що й ми вмираємо від затроєння муншайном, тільки що те затроєння розложене на більше літ.

Маємо членів, які через отсей муншайн караються в домах божевільних. Є случаї втрати зору, цілковитої немочі, запален та сухіт.

Пятнацять літ тому наша еміграція була переходова. Богато записувалося в члени Союза на пару літ, бо думали вертати до рідних сторін. Сьогодня обставини змінились; маси наших людей постановили осісти тут на стало. В організації під сю пору згідно із звітом є майже чотири сотні членів у віці понад 55 літ. Значить, у слідуючих роках крім тих молодших, що можуть вмерти, прийдуть сі, що зі старости вмерти мусять.

З реформою вибрано найнижчу можливу табелю оплат, бо ніхто не сподівався, що прийде інфлюенца й прогибіція. Місячні вкладки є такі малі, що тут не тільки що не можливо мріяти про звільнювання членів від оплат, а з часом прийдеться призадуматись над тим, чи не треба буде тих вкладок піднести. Се відноситься до старих родів обезпечення.

Нові роди мають свої обчислення більше на підставі нових асекураційних законів. В нових родах платиться відповідну суму на резерву, з якої по відповіднім часі можна виплатити грошеві звороти або й цілу суму обезпечення. Можна звільнити від плачення вкладок по 20 літах, або можна мати заплачену асекурацію канцелярії У. Н. Союза зголошувались експерти, які доказували, що скорше чи пізніше ми повинні всіх членів переписати хочби на найнижчу табелю нових родів, себто **обезпечення, платне по смерти, з вкладками до 70-го року життя.** Переписавши всіх членів до нових родів, можна напевно забезпечити існовання організації і її розвій на сотки літ.

Однак тут є одна велика перешкода. Люде хотілиб мати краще обезпечення, однак більшої вкладки платити не хотять. Нашим обовязком буде подбати, щоби нових членів з Молодечого Департаменту перетягати до нових родів обезпечення, які хоч і є трохи дорожчі, зате будуть відповідати тим вимогам і дадуть такі користи, які дають инші асекураційні компанії.

Від нових родів обезпечення організація є в силі за перший рік дати секретарям нагороду в сумі 25%, згідно з табелею оплат, а за весь дальший час два і пів проценту. Коли секретарі будуть мати на нові роди обезпечення стільки членів, що мають під сю пору на старі, то вони зможуть мати гарну місячну платню.

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS

	TOTAL CLAIMS Number	Amount
Claims unpaid December 31, 1928	18	$ 12,646.00
Claims reported during the year	215	180,000.00
Totals	233	$192,646.00
Claims paid during the year	222	183,141.51
Balance	11	$ 9,504.49
Saved by compromising or scaling down claims during the year		1,508.49
Claims rejected during the year	1	1,000.00
Claims unpaid December 31, 1929	10	$ 6,996.00

В табелі посмертних виплат подано, що сього року виплачено 22 посмертні запомоги на суму $183,141.51. Що року приходиться не тільки робити більше виплат, а щораз тяжче сі справи викінчувати. Мимо упімнень на конвенціях та на річних зборах і мимо великої переписки з відділовими секретарями тисячі членів не мають своїх посмертних запомог, відповідно упорядкованих. Ще дальше на похорон записується суму $100, а коли прийдеться хоронити члена, то робиться кошти на суму $400, і нема з чого сих коштів покрити. Посмертні запомоги записані на жінки, які давно повмирали. Як самотний або повдовілий член ожениться, то відповідної зміни посмертної запомоги не робить, а відтак спадкоємці жалуються і нарікають, що вони за жаден статут ні параграф 216 не знали. Щоби в будучности оминути ті непорозуміння і нарікання, я з сього місця прошу всіх головних і місцевих урядників до упорядковання метрикальної книги та вплинути на членів і поробити відповідні зміни спадкоємців.

EXHIBIT OF PERMANENT DISABILITY CLAIMS.

	TOTAL CLAIMS Number	Amount
Claims unpaid December 31, 1928	$ —	$ —
Claims reported during the year	303	16,683.00
Totals	303	$ 16,683.00
Claims paid during the year	303	16,683.00
Balance	—	—

За послідний рік виплачено 303 запомоги з фонду запомогового. І сі запомоги також збільшаються з року на рік. Причини подані попередно. Чимраз більше є тяжких калїцтв і невилічимих недуг. Важнішими є цілковита утрата зору, божевілля і сухоти. Немало напливає просьб через утрату заробітків ізза старости. Хоч нам прикро, однак таких просьб організація узглядняти не є в силі. Головний рекордовий секретар у своїм справозданню згадав, що перепис маетку по відділам показує, що в касах відділів знаходиться сума $400,000. Я сподіюся, що в відділах є більше ніж пів міліона долярів. Помимо сього декотрі відділи, хоч і касу мають, то, виплативши хорому або покаліченому членови суму двацять або трицять долярів, відсилають просьбу до головного уряду, пишучи розпучливі листи про ратунок, домагаючися соток долярів з головної каси, не зважаючи на те, що до відділової каси член платить звичайно 50 цнт. місячно, а до фонду запомогового тільки 8 центів. За останні чотири місяці виплачується більшу суму запомог, ніж з місячних вкладок до сього фонду збирається.

SHOWING ALL LOSES AND CLAIMS UNPAID DECEMBER 31. 1926.

Date of Death or Notice of Disability	NAME OF INSURED	P. O. ADDRESS (City or Town & State)	Amount Due and Unpaid	In Process of Adjustment or Reported	Why Unpaid or Resisted
Dec. 10, 1924	Senko Kwasnycia	Brooklyn, N. Y.	500.00		Legal controversy
Apr. 26, 1925	Michael Bereza	Madison, Ill.	800.00		Legal controversy
Sept. 8, 1926	Wojtich Walosh	Yatesboro, Pa.	196.00		Legal controversy
Dec. 31, 1927	Harry Hawran	Nesquehoning, Pa.	400.00		Legal controversy
	Anthony Yankowsky	Chicago, Ill.	1,000.00		Legal controversy
	Harry Leszko	Wheeling, W. Va.	300.00		Legal controversy
Aug. 20, 1929	Nicholas Chruszcz	Shamokin, Pa.	800.00		Legal controversy
Nov. 1, 1929	Wojtich Marojda	Bellefonte, Pa.		1,000.00	
Nov. 19, 1929	Prokip Szsym	Chicago, Ill.		1,000.00	
Dec. 16, 1929	Isydor Liszczyrski	Curtis Bay, Md.		1,000.00	
		Total	$3,996.00	$3,000.00	

Повище подані невиплачені посмертні запомоги на суму $6,996. З тої суми $3,996 не виплачені ізза правних перешкод, а суми [3,000 не виплачено тому, бо не звернено посмертних листів з днем 31 грудня 1929 р. Всі посмертні запомоги стараємось виплачувати як найскорше.

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя (O)

З року		Вік вступу	Сума обезпечення	Грошеві звороти
1926		28	500.00	7.72
		29	500.00	8.44
		34	500.00	12.68
		36	500.00	14.74
		37	500.00	15.86
		37	500.00	15.86
		39	500.00	18.34
		42	500.00	22.69
		44	500.00	26.09
		45	500.00	27.97
		45	500.00	27.97
		46	500.00	29.95
		46	500.00	29.95
		46	500.00	29.95
		47	500.00	32.09
1927		32	500.00	4.51
		35	500.00	6.39
		36	500.00	7.08
		37	500.00	7.82
		39	500.00	9.46
		40	500.00	10.34
		45	500.00	15.82
		46	500.00	17.14
		50	500.00	23.50
1926		19	1,000.00	12.74
		28	1,000.00	15.44
		30	1,000.00	18.40
		31	1,000.00	19.99
		36	1,000.00	14.16
		37	1,000.00	31.72
		38	1,000.00	34.13
		39	1,000.00	36.68
1927		20	1,000.00	6.32
		20	1,000.00	6.32
		35	1,000.00	12.78
		39	1,000.00	18.91
1926		18	1,500.00	17.37
		32	1,500.00	13.54
		35	2,000.00	25.56
	Разом	39 чл.	$29,000.00	$706.42

Обезпечення платне по смерти члена з вкладками на протязі 20 літ (P).

З року		Вік вступу	Сума обезпечення	Грошеві звороти
1926		26	500.00	18.87
		30	500.00	21.46
		31	500.00	22.16
		37	500.00	26.86
		39	500.00	28.62
		40	500.00	29.55
		45	500.00	34.49
		48	500.00	37.54
		52	500.00	41.58
		29	500.00	10.99
		17	1,000.00	29.22
		17	1,000.00	29.22
		18	1,000.00	29.22
		29	1,000.00	41.57
		31	1,000.00	44.33
		36	1,000.00	52.05
		36	1,000.00	52.05
		37	1,000.00	53.72
		38	1,000.00	55.46
1927		18	1,000.00	13.90
		19	1,000.00	14.51
		30	1,000.00	22.89
		31	1,000.00	23.80
		35	1,000.00	27.81
		36	1,000.00	28.88
		37	1,000.00	29.99
		28	2,000.00	80.50
	Разом	26 чл.	$23,000.00	$901.24

Обезпечення платне за життя з вкладками на протязі 20 літ (E).

З року		Вік вступу	Сума обезпечення	Грошеві звороти
1926		18	500.00	56.30
		18	500.00	56.30
		18	500.00	56.30
		18	500.00	56.30
		19	500.00	56.16
		24	500.00	55.44
		30	500.00	54.46
		30	500.00	54.46
		31	500.00	54.29
		32	500.00	54.12
		37	500.00	53.29
		42	500.00	52.17
		48	500.00	52.39
		52	500.00	52.40
1927		31	500.00	35.46
		31	500.00	35.46
		32	500.00	35.28
		36	500.00	34.55
		36	500.00	34.55
		39	500.00	34.03
1926		16	1,000.00	112.60
		18	1,000.00	112.60
		18	1,000.00	112.60
		18	1,000.00	112.60
		19	1,000.00	112.33
		23	1,000.00	111.19
		24	1,000.00	110.88
		26	1,000.00	110.25
		29	1,000.00	109.27
		29	1,000.00	109.27
		32	1,000.00	108.24
		32	1,000.00	108.24
		39	1,000.00	106.93
1927		16	1,000.00	75.09
		20	1,000.00	74.53
		21	1,000.00	74.24
		37	1,000.00	68.74
		34	1,500.00	104.74
	Разом	38 чл.	$28,500.00	$2,808.71

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Кляса O. членів 39 на суму $29,000.00.	Грошеві звороти	$ 706.42
Кляса P. членів 26 на суму 23,000.00.	Грошеві звороти	901.24
Кляса E. членів 38 на суму 28,500.00.	Грошеві звороти	2,808.71
Разом членів 103 на суму $80,500.00.	Грошеві звороти	$4,405.87
З кінцем січня 1930 р. фонд посмертний нових родів був		$16,884.30
З кінцем січня 1930 належалось членам		4,405.87
Остаєсь для других і на посмертні виплати		$12,478.43

Від ряду літ давався відчути брак таких родів обезпечення, як мають американські асекурації. Поміж наших людей пішли агенти намовляти, а часто перемовляти наших членів до своїх асекурацій тим, що в Союзі треба платити аж до смерти; що як не заплатить одної вкладки, то раз на все тратить своє обезпечення, і що, вкінці, в асекурації можна за життя дістати свою тисячку. Перед конвенцією в Рачестер, Н. И., пішли проекти, щоби Союз також звільняв від плачення вкладок; щоби по двацятьох літах перестати платити, або таки дістати повну тисячку і т. д. Богато членів думало, що вистарчить перевести такі ухвали і тим все осягнуть. Коли під напором тих проектів головний екзекутивний комітет засягнув опінії асекураційних знавців і поробив відповідні старання, а делегати на конвенції однодушно ухвалили нові роди обезпечення, то здавалося, що тисячі нових членів сі роди здобудуть. Коли однак показалося, що чим більше хочеться дістати, то тим більше треба платити, ввесь запал пропав.

Кілька днів перед головним засіданнем я зробив витяг тих членів, що обезпечені в нових родах обезпечення, а табелі подані повище. Всі нові роди дають по трох роках грошеві звороти або безплатне продовження асекурації. З тих трох табель можна дуже легко переконатися, що найбільші звороти є на Ендавмент, бо туди платиться найбільша вкладка. Дальше слідує 20-Пеймент Лайф і вкінці Олд Ейдж. Всі табелі є обчислені з днем 31 січня 1930 р.

Члени, обезпечені в старих родах обезпечення, не заплативши одної місячної вкладки, є суспендовані і на случай смерти їх рідня тратить право до посмертної запомоги. В нових родах обезпечення є безплатне продовження асекурації. Як член не вибере грошевих зворотів, то може бути обезпечений на десятки літ. Приміром 18-літний член, який платить на Р. 20 через 10 літ, може дістати грошеві звороти в сумі $135.01, а як не вибере грошей, то буде обезпечений через 22 роки і 114 днів. Старі роди обезпечення скорше чи пізніше будуть скасовані як непрактичні і невитарчаючі на відповідне забезпечення. Тому нових членів треба масово записувати тільки на нові роди обезпечення.

Повищі табелі є найкращим доказом, що в Союзі є нові роди обезпечення і що члени вже дістають свої звороти. Побажатиби тільки, щоби маси членів зрозуміли свою власну користь і всі молодші і здорові масово на нові роди вписувались. Мусимо знати, що ми все молодими не будемо, що прийде старість і неміч заробкова, а тоді як раз придалаби ся виплачена грамота на тисячку або дві, або хоч звільнення від плачення вкладок.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НА ДВА ФРОНТИ.

Паризький орган польонофілів „Тризуб" у послідному своєму числі приніс нам свій правильний виступ проти „Свободи".

„Тризуб" не один хорує на хронічні виступи проти „Свободи". На таку саму хронічну недугу хорують „Щоденні Вісти". З одного боку „Тризуб", з другого боку „Щоденні Вісти вважають за потрібне оправдувати своє істнування правильними уїданнями проти „Свободи".

Та мимо сього „Свобода" сими виступами ніколи не займається. Вона займається ними о стільки лишень, о скільки се розкриває роботу сих уїдачів.

Сьому ніхто не дивується. На се уїдання ніяка чесна людина не покликується. Так воно й повинно бути. „Свобода" повинна мати ворогів у „Щоденних Вістях" і в „Тризубі". Сього „Свобода" й жде. Правильні виступи „Щоденних Вістий" і „Тризуба" проти „Свободи" є доказом, що вона держиться правильної лінії.

НЕ ТАКІ ВОНИ ВІДМІННІ, ЯК ЗДАВАЛОСЯБИ.

„Свобода" мусить бути ненависна і „Щоденним Вістям" і „Тризубови".

„Свобода" стоїть на становищи українського націоналізму. Для неї рішаючим пробним каменем усякої політичної квестиї є добро українського народа. „Щоденні Вісти" стоять на становищи Москви. „Тризуб" на становищи Варшави.

Межи інтересами України, з одного боку, а інтересами Москви чи Варшави, з другого боку, є вічне противенство. Москва й Варшава мусять виступати проти українських інтересів постійно. Прихильники Москви й прихильники Варшави мусять вести безупинну боротьбу проти українських ґазет. Боротьба проти українства се спільна плятформа польонофілів і москвофілів, хоч які инші ріжниці між ними не булиби. Ся боротьба скінчиться аж тоді, коли український народ стане паном на всій українській землі та коли з одного боку Москва, а з другого Варшава з сим раз на все погодяться. До того часу боротьба мусить іти. „Свобода" се розуміє, і виступи „Щоденних" і „Тризуба" се для неї наскрізь зрозуміла річ.

Час від часу польські або московські агенти відкликаються до Українців, щоби перестати боротьбу проти них, говорять про мир, співають „Мир вам, браття". Та на всі сі співи може піти тільки той, хто зрікається боротьби проти Варшави або Москви, тільки свідомий або несвідомий служка чужих панів.

У новім виступі „Тризуба" „Свобода" виходить чимось у роді зрадниці українського народа. Так воно й має бути. Таксамо виходить „Свобода" у словах „Щоденних Вістий". І так воно має бути.

„Щоденні Вісти" служать Москві, а „Свобода" є проти Москви. Отже „Свобода" мусить бути зрадницею московських інтересів. „Тризуб" служить Варшаві і на „Свободу" він мусить дивитися так, як дивляться „Вісти". Якби не мірити „Свободу", чи московською мірою, чи варшавською мірою, вона все мусить бути злою. І „Свобода" нічого иншого не жде. „Свобода" се признає. „Свобода" каже сама, що булоби зле, якби було інакше.

ПРО ЩО АГЕНТИ МОВЧАТЬ.

Між „Вістями" й „Тризубом" можна побачити велику подібність.

„Вісти" ніколи не скажуть ні слівця критики проти Москви. „Тризуб" не скаже ні слівця критики проти Польщі. „Вісти" вважають Москву правним посідачем східної України, отже все, що Москва там робить, є добре. „Тризуб" признає Варшаву правним посідачем девятьох міліонів Українців на західних землях України, і що Поляки не видівалиби з тими Українцями, „Тризубови" байдуже. Він напише про те, як його агент в Америці пчихав на здоровля Україні, але ні словом не згадає про те, як міліони Українців борються проти Польщі.

Власне по сій мовчанці пізнається агентів, підсусідків, собак. Хто годує собаку, той може в її присутности й людину вбити, а собака оком не моргне, тоді як чужий у її пана при ній брами отворити не може.

Тому „Свобода" не дивується, що на неї лають ті, що ждуть на охлапи з Москви та ті, що ждуть на охлапи з Варшави. Так і повинно бути. Видно, що їдемо, коли собаки брешуть.

ВІДОЗВА

У СПРАВІ ДОПОМОГИ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" В СЕЛИ ЗАГІРОЧКУ В ГАЛИЧИНІ.

Я, М. Костів, недавно одержав листа від своїх краянів, у котрім вони звертаються до своїх братів за океаном, пишучи так:

Відомо Вам мабуть, що українське селянство тепер жиє у великих недостатках, бо всього йому бракує. Тому бідує так, що ледви собі раду дає. А це тому, що наш селянин малоосвічений і не може на добрий шлях потрапити, який провадив би його до добробуту. Наше селянство живе тепер у страшній темряві й знаходиться під впливом неправди.

Куди не звернеться наш селянин, чи робітник, скрізь його стараються ошукати та вивискати в страшний спосіб, позбавляють його ріжних прав та надуживають свою владу над ним.

Та помимо тих тяжких умов український селянин взявся всією силою себе боронити та поліпшувати своє життя. Почав наш нарід творити свої народні, національні інституції, які утримує та провадить власними коштами, а між ними творити читальні „Просвіти". У нашому селі є також така читальня, але вона не має свого приміщення, а тому тяжко її провадити нам. Тому ми вирішили побудувати собі власний дім „Просвіти", як це роблять і зробили инші українські громади.

Отже ми постановили звернутися з гарячою просьбою до наших братів-земляків, котрі перебувають за океаном, помогти нам своїми жертвами збудувати дім для нашої читальні. Кличемо всіх, хто ще не забув свій рідний край та не забув свого рідного народу, бути прихильниками-добродіями нашої читальні та зложити свою жертву на фонд будови дому-читальні в селі Загірочку. Це буде Ваша цінна жертва на розвиток культури українського народу, яка провадить його до кращого майбутнього.

Отож ми просимо Вас, пане М. Костів, подати це наше прохання до ґаезти „Свобода" в Америці, щоби вона рознесла нашу просьбу по всіх закутинках Нового Світу, де лише жиє хоч одна українська щира душа.

Кличемо впершу чергу наших краян утворити відповідний збірковий комітет та занятися збіркою на читальню в свойому рідному селі Загірочку. Наша адреса така: Читальня „Просвіти" в Загірочку, почта Ходорів, повіт Бібрка, Галичина.

За Українську читальню Т-ва „Просвіта" в Загірочку: **Іван Насімка,** голова; **Іван Лагодик,** секр.; **Карпо Кутий,** кас.

Хтоб хотів ближче занятися цією справою, того прошу голоситися до мене на адресу:

M. Kostiw, 549 Bound St., Elizabeth, N. J.

М. Костів.

— Якжеж поводиться Ніні в кіновій карієрі?

— Досить зле. Вже рік є в Голівуді, а все ще має того-самого чоловіка. . .

—o—

Судді: То ви признаєтеся, що вирвали волосся вашій любці?

Обвинувачений: Так, але лише тому, що я хотів сховати його до медаліону.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Свячене Українського Народного Дому й щира жертва на інвалідів.

Дня 27 квітня відбулось в нашій громаді заходом Українського Народного Дому спільне свячене.

По свяченню привитав гостей о. М. Кінаш, желаючи всім веселих свят. Після обіду заняв слово предсідатель Укр. Нар. Дому гр. Василь Левчик, змалював наші Великодні свята, як одну з найкращих традицій нашого народу. Гр. Роман Слободян яскраво представив наше єднання та подав свої враження з гостини української делеґації в Вашинґтоні. Між иншим сказав, що ми ніколи не згодимось, щоби котранебудь з держав брала Україну в протекторат. Годі нам викидати одних чужинців з хати, а других запрошувати. З інформовання чужинців про нашу справу не треба заходити аж до протекторату.

Громадянин Лука Мовчан з Закарпаття радів, що належить до такого славного народу, хоча й поневоленого. Зясував він пробудження братів з Закарпаття, котрих в довгій темряві держали русофіли, мадярони, й Словаки, миролюбиві кати. Громадянин М. Гринищак закликав до згоди в громаді, не тільки в словах, а й на ділах.

Учитель місцевої школи гр. Митро Пасічник, як бувший стрілець У. Г. А., змалював історію тернистого шляху нашого народа. Представив він, як Росія сотками літ нищила все, що наше, русифікуючи нас, роблячи з завзятих предків козаків покірних собі рабів. По другому боці кордону небіжка Австрія все зводилась на покірнім Русині. В таких обставинах ми не були як слід приготовані, ні ідейно, ні матеріяльно, до великої революції 1917—1918 рр. Ми не мали відповідного числа фахівців, щоб відбудова України дійшла до остаточної побіди. Мимо цього сили народу пішли в цей вир, кидаючи своїх близьких серцю, віддаючи своє життя за Україну. А виявом цього була наша Самостійна Україна, котра збудилась в огні, без магазинів зброї, хліба, чим забезпечені були вороги. Герої цих визвольних змагань ще животіють. Спішім їм помогти. Пошануймо цих, що воювали за святу ідею України. Гр. Р. Слободян поручив йому і гр. М. Гринищакови занятися збіркою.

Жертвували слідуючі: по $5: Василь Левчик, Роман Слободян; по $2: Лука Мовчан, Юрко Карпинчак; по $1: Митро Пасічник, Петро Остапчук, Григорій Шевчук, Теодор Луняк, Яків Красновський, Степан Нюграничний, Петро Пітула, Еміль Мамчак, Андрій Пасівчак, Теодор Стасюк, Йосиф Миськів, Степан Могила, Василь Кардаш, Михайло Огар, Степан Ґенеґа, Іван Кіценюк, Михайло Романович, Петро Балик, Олекса Світлик, Тимко Горін, Іван Жарський, Александер Балницький, Данило Захарчук, Павло Сташків, Іван Воробель, Михайло Фіцула, Михайло Гринищак, Мирон Коцюбський; по 50 ц.: Тимко Щерба, Михайло Стиранка, Іван Гавловський, Степан Лещук, Ілько Ґенеґа, Стефан Солтицький, Василь Дорош, Григорій Рудніцький, Юрій Гвіздь, Михайло Федірко, Іван Зілінка, Анна Адух; Гнат Цюпка 30 ц.; по 25 ц.: Степан Лашук, Сильвестер Лабунський, Ілько Циктор, Теодор Дідух, Антін Фортуна, Василь Музика, Никола Богдан.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Похід независимости України.

Дня 7 травня 1930 р. відбулися в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку збори представників українських товариств, що підготовляли і брали участь в недавних українських демонстраціях в Ню Йорку. Екзекутивний комітет зложив звіт, зібрані його одобрили, а після сього розвелася дискусія над дальшою працею нюйорського громадянства.

Серед дискусії виринула думка устроїти в Ню Йорку величавий похід-манифестацію за самостійність України. Думку прийняли зібрані одноголосно і рішили скликати над сею справою ширшу нараду представників українських товариств з міста Ню Йорку, Бруклина і цілої околиці, як: Йонкерсу, Гейстингс ан Годсон, Асторія, Стейплетон, Джамейка, Джерзи Сіті, Бейон, Елизабет, Елизабетпорт, Гаррисон, Картерет, Перт Амбой, Плейнфілд, Савт Плейнфілд, Менвил, Донеллен, Бавнд Брук, Нюарк, Блумфілд, Пасейк, Сингак, Петерсон, Спринг Велей, Стемфорд, Ню Гейвен і инші сусідні. Вибрано тимчасовий орґанізаційний Комітет для скликання сих нарад, до участи в яких запрошується також представників української національної преси. До Комітету увійшли: Стефанія Абрагамовська, Ілія Гузар і Евген Ляшецький. Наради мають відбутися в неділю, 18-го травня (мая) 1930 р. о год. 3 по полудні в салі ч. 2 Українського Народного Дому, 217 Іст 6-та вул. в Ню Йорку. Треба надіятися, що всі національні українські товариства з Ню Йорку і сусідних українських громад зрозуміють вагу проекту і пришлють своїх відпоручників з повновластями заступати товариства в означенім дни 18. траввня.

М. Воробець, секр. зібрання.

НОВІ КНИЖКИ

„ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК".

(Кн. IV за 1930 р..

Остання книжка цікавого Літературно-Наукового Вістника, як звичайно, приносить богато цінного матеріялу. На перше місце треба поставити закінчення статті Дмитра Донцова: „Маса й Провід". Ця цікава стаття вийшла окремою відбиткою на 37 сторін друку. Автор з великим знанням справи доводить, що в масі завжди має провід добре зорганізована меншість, яку маса підпирає та яка веде ті маси. Він цілком правдиво говорить, що ніколи один провід не уступає свого місця масі, але уступає лише новому проводові.

Автор викриває помилки нашого минулого, а особливо невміння орґанізувати та провадити народні маси. Стаття Д. Донцова читається з однаковим зацікавленням, як тими, котрі активно працюють на народному полі й стараються відограти певну ролю в народнім проводі, так і тими, хто цікавиться взагалі громадським життям.

Другою цікавою статею є „Свята Софія Київська", написана волинським діячем доктором А. Річицьким. В ній він обговорює справу переслідування большевиками української православної церкви та взагалі відношення ріжних московських груп та церков до відродження української національної церкви. В статті подається багато фактичного матеріялу, котрий переповідає про відродження й орґанізацію та діяльність українскої православної церкви.

Ґенерал Омелянович-Павленко далі продовжує друкування своїх цікавих споминів з часів Скоропадщини, коли він на Катеринославщині орґанізував „Вільне Козацтво". З його спогадів ми довідуємося, чому не було створено української армії при гетьмані й чому замісць неї творилися ріжні російські армії на терені України.

Крім того в цій книжці подано кілька, як звичайно, цікавих і сильних поезій, літературних статей та ріжних заміток і огляд міжнародного життя.

Годиться підкреслити, що „Літературно-Науковий Вістник" став настільки популярним і на Великій Україні, що нелеґально доставлені туди примірники його переписують, щоби розповсюднювати серед українських діячів. На останньому процесі в Харкові над українськими вченими про це говорилося багато.

КАТАЛЬОҐ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ.

(Теодора Савули у Відні).

До числа гарно виданих книжок останнього часу треба залічити цей катальоґ, що вийшов грубою книжкою на 185 сторін друку. Катальоґ зложений вміло, докладно й добре ілюстрований. До нього додана гарна передмоав й стаття доктора Остапа Грицая про значіння книжок. В цій статті д-р О. Грицай не лише звертає увагу на значіння й вартість книжки, але й висвітлює шкоду з нашої недбайливости й від того, що ми уникаємо читання книжок.

На закінчення він пише в своїй статті: „Та будьмо щирі й поспитаймо себе: чи в кождій нашій хаті є хочби десять українських книжок? А коли їх нема, то з чого ми черпаємо нашу національну свідомість, як збагачуємо знання наше про власну культуру, коли нема в нас найглибшого його джерела — книжки?

„Перегляньте цей катальоґ українських книжок, зібраних українською книгарнею для вас на чужині, пильно й з любовю привітайте ці рідні книжки як найкращих приятелів з рідного краю, що несуть вам у хату цілющий подих батьківщини й матірної культури. Не жалуйте гроша на рідну книжку; вона сторицею віддасть вам те, що ви пожертвуєте для неї".

Сваток приходить до війта і каже: „Порадьте мені, начальнику, що мені діяти. Під моєю хатою є лавка. Коли верну з поля, або звідки, то все наскочу на жінку і на мойого наймита, як обоє сидять на лавці, балакають і хихочуть".

Війт: „Наженіть наймита".

Сваток: „Колиж бо то добрий робітник. Другого такого не дістану".

Війт: „Лавку порубайте і спаліть".

„Ая. Так буде найліпше", сваток сказав і вдоволений пішов до хати.

—o—

Жебрак: „Прошу, що ласка, для сліпого каліки".

Господиня: „Та ви не сліпі!"

Жебрак: „Та я, Богу дякувати, не сліпий, але мій камрат, що лишився коло торби на дворі, щоби дивився, щоби пес не витягнув хліба з торби".